

Princ.: «a l'hivern, el gebre encisa el moixal, i el mos *pansit* apar una cota de malla, o bé un dosser de tissú d'argent, que mostra en relleu armes i joies, canelobres i llances ---», Coromines (*Pigmalió*, pàg. 12); «No m'agrada ni la puella / (massa verda) ni la vella, / ja rebregada a desdir. / La dona que fa per mi / és la dona ja madura, / millor sempre, per ventura: / el raïm per mi escollit / no és ni verd ni *pansit*»; «A UNES FLORS DE TARDOR. / Avui el cel és blau; les flors, *pansides*, / han badat el seu calze, matineres, / i les fulles, humides, / que, sense un foc d'amor, la nit les mata, / somien impossibles primaveres / ---», Coromines (O. C., 1378; i inèdit de 1907).

I també en llenguatges veïns: «Si tresouroun de chatouneto / èron aquí: sa courouneto / --- / un brout de lavando *passido*; / uno candellete gausido / quasimen touto, e benesido / per esvartà li tron dins la sournou liuenchour», Mistral (*Mireio* VIII, 9d, traduïnt *lavande flétrie*). It. *appassire*, *appassita*. Murc. i Albacete *pansido* 'enmustiado', *pansirse* (GaSoriano); *RFE* 20 xxxvii, 237, «enmustiado, arrugado»; Spitzer interpreta *apansir*, *apensir* en el *Fasset* de fi S. xiv com 'enredat, seduït' («umstricken») = cat. *pansida* «flétrie»: «e si ella 's vol *apensir*, / ne'l tocament te vol sofrir», «fassa la nina alegrar, per *apansir* son cors leyal».

En les glosses catalanes de Munic, d'aquell mateix temps, un ll. *crepo* («crever, esclater avec bruit, parlant de plantes, mourir subitement») va traduït per un verb *spasir*; que no crec necessàriament «al-téré» (Saroihandy, *RFGn.* xxiii, 250, f° 35v2), més aviat sembla que es podria judicar degut a un encreuament de *pansir* amb *expandir*, al capdavant de la mateixa família. *Pansiment* [Lacav.]. *Panseït* emp., on hi ha encreuament amb *emmusteït*. *Apansir*. *Panso* (?) 35 Amb *pansir* no té res a veure pel sentit i menys per l'origen el fr. *panser* 'estopissar una ferida, curar una nafra, cuidar una ferida' que és paral·lel del cat. antiq. *pensar* de 'cuidar-se de'.

De *expandere* 'expandir, estendre', per via sàvia, ve 40 *expandir*, *exp-*, que ja tenim en les *Homilies*: «ajam caritat vera --- senes mala cobeeza per zo que la caritat de Déu sia *expandida* e-ls nostres cors», 2v17. I avui encara *expandir* segueix com a mot d'ús popular a l'Alta Ribagorça: «les carlines, si hi ha humitat 45 s'acorrupixen, si hi ha sequedat s'*expandisen*» Boí, 1970. *Expandiment*. *Expansió*. Cf. *esplandit*.

+*Pansé que*: Polotí MrnVayreda el posava en boca de pageses, com una espècie de negació alhora atenuada i emfàtica: «—Serveixin el dinar y marxaré de seguida. —El dinar...?— féu aquesta plegant les mans ab posat d'admiració. —*Pansé que* n'he fet? Com que el veyia ab aquest deliri per marxar...!». «—Y doncs, ¿què heu fet dels homes, que quasi no en veig un per medicina? És que encara jauen els ganduls?— Les dones reyen senzillament, mentre que alguna afe- 50 gia: —Ja pot pensar si jauen! *Pansé que* n'hem vist cap d'anit!» (*Sang Nova*: I, ix, 65; 2, II, 72). Sembla haver-hi una alteració del cat. ant. *ben sé que* ('sé prou

que') 'probt. > potser' bastant afí a la soferta pel menorquí *bensenes* 'potser', 'al capdavant' (vol. I, 740a12-33, i n. 3), però alterat per la influència del cat. (ant.) *pensé* 'he pensat', que tendeix a pendre sentit negatiu, implícit, especialment en la combinació *pensé que* 'he cregut (erròniament) que', i s'aglutina en el cast. clàssic *penseque*, allí fins i tot substantivat un *penseque* «error nacido de ignorancia, ligereza y descuido»: *El Castigo del penseque*, títol d'una de les bones comèdies del gran dramaturg Ruiz de Alarcón (c. 1620).

Pansell, V. *panxa* *Panser*, *pansero*, *pansiment*, *pansir*, V. *pansa* *Pansisquejar*, V. *pensar* *Pansit*, V. *pansa* *Pansó*, V. *pansa* *Pansofia*, V. *panto-* + *Pansolla*, V. *pansa* *Pansot*, V. *pansa* *Panta*, sense garantia (plens d'errors de còpia els escrits d'Amades, és *punta*?)

PANTA o *pantano*, pres de l'it. *pantano* id., mot antic en el Centre i Migdia d'Itàlia, d'origen incert, probablement pre-romà i relacionat amb PANTANUS, nom d'un gran estany d'Apúlia en l'època romana. □ 1.ª doc.: Muntaner referint-se a Grècia; sense referència local concreta en diferents autors de c. 1400 o segle xv, que en part el posen en la forma italiana *pantano*, i els altres són escriptors de tendència molt renaixentista i en part italianitzant; a Itàlia és freqüent com a nom comú des del S. VIII, i com a nom de l'actual *Lago di Lesina*, des de Plini.

En la història de l'expedició a Orient, en la batalla del Cefís, posa Muntaner parlant del Llac Copais: «xiren-los en un bell pla prop d'Estives; e havia-hi un *pantà*, e del *pantà* la companya se féu escut --- lo comte, batalla arregada, ab set-cents cavallers franceses --- los cavalls del comte, al brogit que-ls almo-gàvers faeren, giraren envers lo *pantà*, e aquí lo comte caigué e --- de tots set-cents cavallers no n'escaparen mas sol dos, que tots moriren ---» (fets de 1311, Casacuberta VI, 107.19, 108.10 = Nicolau, *NCL.* VII, 180.3ss.). «L'hora que ella ix del lit, sembla que ella haja contínuament habitat en estanys d'aiga, o en loc de *pantà*, ab la vista verda e ab la carn crostuda e rascosa, semblant a cuxa d'esturç», BMetge (*Somni* III, *NCL.*, 127.11). També la traducció del *Corbatxo* per NFranc, per aquells anys, porta «si tu, axí com yo, los damés matins l'agues<ses>vista, ab lo capell esquinsat al cap, e ab velet entorn lo coyll envorçat, ab la cara de *pantà*, axí com damunt <h>e dit ---» (BDLC XVII, 104.27): ço que es refereix a la mateixa situació, amb context un poc diferent.

Aquí l'original de Boccaccio porta «così *pantanos*a nel viso» (ibid., p. 128), per on ens adonem que es tractava d'una metàfora italiana, d'insòlit caràcter, però ja encunyada, en la qual també es deu inspirar BMetge, si bé descabdellant-la fins als seus orígens lògics, per fer-se comprendre dels lectors del seu país, on els fets geogràfics no havien donat peu a estereotipar la dita.

En el *Curial* ja no hi ha al·lusió directa ni oculta a coses italianes ni gregues, si bé sí encara clàssiques: «Juno enemigua --- tua --- l'an desemparada; sus, sus,